

19120	F-sak 088/2020 K-sak 066/2020			
Saksbehandler: Kristian A. Moen				
Sakens hjemmelsgrunnlag:				
Jnr. ref:	Arkiv:	Klageadgang:	Off. dok: ja	

NFK – planprogram til regional plan for arealforvaltning i Nordland – høring

Bakgrunn

Fylkesrådet vedtok i FR sak 339 –2019 høring av planprogram for arealpolitikk i Nordland. Planprogrammet er pålagt i plan- og bygningsloven, og en del av planprosessen til den regionale arealplanen. Regionale planer skal gi rammene for en politikk som skal ivareta og utvikle verdier i fylket. Dette er økonomiske, sosiale og fysiske verdier. Regionale planer er imidlertid ikke juridisk bindende, men de gir uttrykk for en regionalpolitikk som kommuner og statlige organ skal ta hensyn til i sin planlegging og enkeltsaksbehandling.

Det er også utarbeidet et dokument med fem fremtidsscenarioer for Nordland: Avfolket og gjengrodd, kjøpt opp og styrt fra utlandet, alle på trygd, et fattig friluftsmuseum, og balanse og bærekraft.

Originalt var høringsfristen 15. oktober. Rødøy har fått frist ut oktober for at saken skal kunne behandles politisk.

Viktige spørsmål

I høringsbrevet listes det opp viktige spørsmål fylkeskommunen ønsker innspill på:

- Gode innspill og ideer til medvirkningsopplegg er verdifulle. På hvilken måte ønsker og kan dere medvirke i planprosessen gitt en situasjon med begrensninger i reiser og møter?
- Det er utarbeidet framtidsscenarioer bygd på FNs bærekraftsmål. Vi ønsker innspill på metodikk for hvordan disse skal brukes både i den fylkeskommunale prosessen og i prosessopplegg for planer i kommunene.
- Hvilke av FNs bærekraftsmål mener dere at det skal legges mest vekt på i planarbeidet?
- Nasjonalt er det nå utarbeidet arealprofiler for kommunene. Hvordan bør vi i fylkeskommunen ta tak i disse? Disse finnes på Arealprofiler som felles kunnskapsgrunnlag for planlegging –bedre tilgang til arealstatistikk på ssb.no
- I hovedsak er det kommunene som er arealplanmyndighet, og det er de som har det overordnede ansvaret for arealutviklingen. Vedtatt arealpolitikk vil imidlertid være retningsgivende for kommunene. Der det ikke er samsvar mellom kommunal og regional arealpolitikk må løsninger finnes i egne prosesser. I denne sammenhengen vil det være viktig å høre hva dere mener er en tungtveiende regional politikk.
- Det er også interessant med innspill som påpeker hva kommunene i samarbeid med fylkeskommunen og regional statsforvaltning kan gjøre for å oppnå bærekraft for større områder.

I planprogrammet står det at det også er ønskelig med innspill på:

- Er det tema eller utredninger som bør være med?
- Innspill til kunnskapsgrunnlag med forslag til metoder for innhenting av kunnskap, herunder hvilke tema bør inngå i et arealregnskap
- Er det mangler i det foreslåtte programmet for utredninger av konsekvenser for miljø og samfunn av planen?
- Forslag til andre opplegg og metoder for medvirkning

Vurdering

Svar av enkeltspørsmålene:

- a) Kommunen kan bidra i planprosessen gjennom forskjellige planforum som Forum for unge planleggere, og klimanettverk. Regionrådene kan være viktige medvirkningsparter, og vil være en god arena for politisk strategiutvikling på tvers av kommunegrenser. Viktige spørsmål om strategi kan sendes til kommunene fortløpende for innspill, men det bør settes av god tid for at det skal kunne behandles politisk. Fylkeskommunene bør også bruke kommuneplanene som grunnlag for sitt arbeid.
- b) Fremtidsscenariene kan være nyttig for å skape bevissthet om hvordan dagens strategier kan påvirke fremtiden. Det vil være nyttig bakgrunnsmateriale for medvirkningsarbeidet. Det kan være en fordel å forkorte rapporten for å gjøre den mer tilgjengelig, og for at flere skal lese den.
- c) Fokuset bør være å få en balanse for å oppnå helhetlig bærekraft. Planprogrammet har en oppsummering av utfordringene i Nordland per mål. Om det kan lages en trafikklysmoell for Nordland etter mal av figur 2 vil det kunne gi en indikasjon på hva det bør satses på.
- d) Nøkkeltallstabellen for Rødøy kommune sin arealprofil er svært mangelfull. Arealprofilene må kvalitetssikres om de skal bli nyttige.
- e) Rødøy kommune har stort areal og ikke et tydelig kommunesentrum. Vi har en sterkt desentralisert struktur, og ønsker at det skal være mulig å opprettholde strukturen også i fremtiden. God infrastruktur er viktig for bolyst og for næringslivet. Forutsigbar og pålitelig transport av folk og varer, og høyhastighets internett er forutsetninger for et moderne samfunn. Mye næring i Nordland er avhengig av naturressurser, og regional plan bør være fleksibel for at næringer kan etablere seg i områdene som er best egnet. Det er viktig for Nordland å opprettholde et variert bosettingsmønster med både fortetting i tettsteder/byer og muligheter for å bo grise-grendt. Planen bør fokusere på hvordan man kan leve bærekraftig også i spredtbygde strøk, og hvordan infrastruktur kan videreutvikles for disse områdene. Bosettingsmønsteret i kommuner som Rødøy endrer seg svært sakte, og det bør planlegges som at bosettingsmønsteret i hovedsak er det samme gjennom hele planperioden.

Til metoder som er foreslått under «kunnskapsgrunnlag»: Generelt vil statistikk for små kommuner kunne gi usikre resultater på grunn av tilfeldigheter og enkeltindivider. I en kommune hvor det bygges 1-2 hus i året må man se langt tilbake i tid om man vil se et tydelig byggemønster.

De ni punktene som er listet opp som en del av statistikk og analysegrunnlaget baserer seg i stor grad på et sentrum, parker e.l. For Rødøys del har vi ikke et tydelig definert kommunesenter, men heller et naturlig «senter» per krets. Disse kretssentrene vil være et mer naturlig utgangspunkt for analysen enn et sentrum for kommunen som helhet.

Konklusjon

Regional plan for arealpolitikk i Nordland gir viktige føringer for kommunal utvikling og for fylkeskommunens satsing de neste årene. Aktiv deltakelse i medvirkningsprosessene er viktig for å sikre at kommunens interesser blir tatt hensyn til i regional planlegging. Vurderingen over er basert på faglig skjønn og arealstrategiene i kommuneplanens samfunnsdel.

Spørsmål e) og f), og første spørsmål fra planprogrammet er de mest strategiske, og det er viktig å få fram kommunestyrets syn på disse. Kommunestyret kan komme med forslag til hvordan politisk nivå best kan involveres i regionale medvirkningsprosesser som foreslått i a).

Vedlegg

- NFK – høringsbrev planprogram for regional plan for arealpolitikk i Nordland
- NFK - Planprogram for regional plan for arealpolitikk i Nordland
- Nordlandsforskning – Areal Nordland 2050 – Scenarier om arealutviklingen basert på FNs bærekraftsmål

Rådmannens innstilling:

Rødøy kommune gir følgende uttalelse til planprogram til regional plan for arealforvaltning i Nordland: Svar av enkeltspørsmålene:

- a) Kommunen kan bidra i planprosessen gjennom forskjellige planforum som Forum for unge planleggere, og klimanettverk. Regionrådene kan være viktige medvirkningsparter, og vil være en god arena for politisk strategitvilling på tvers av kommunegrenser. Viktige spørsmål om strategi kan sendes til kommunene fortløpende for innspill, men det bør settes av god tid for at det skal kunne behandles politisk. Fylkeskommunene bør også bruke kommuneplanene som grunnlag for sitt arbeid.
- b) Fremtidsscenariene kan være nyttig for å skape bevissthet om hvordan dagens strategier kan påvirke fremtiden. Det vil være nyttig bakgrunnsmateriale for medvirkningsarbeidet. Det kan være en fordel å forkorte rapporten for å gjøre den mer tilgjengelig, og for at flere skal lese den.
- c) Fokuset bør være å få en balanse for å oppnå helhetlig bærekraft. Planprogrammet har en oppsummering av utfordringene i Nordland per mål. Om det kan lages en trafikklysmoell for Nordland etter mal av figur 2 vil det kunne gi en indikasjon på hva det bør satses på.
- d) Nøkkeltallstabellen for Rødøy kommune sin arealprofil er svært mangelfull. Arealprofilene må kvalitetssikres om de skal bli nyttige.
- e) Rødøy kommune har stort areal og ikke et tydelig kommunesentrum. Vi har en sterkt desentralisert struktur, og ønsker at det skal være mulig å opprettholde strukturen også i fremtiden. God infrastruktur er viktig for bolyst og for næringslivet. Forutsigbar og pålitelig transport av folk og varer, og høyhastighets internett er forutsetninger for et moderne samfunn. Mye næring i Nordland er avhengig av naturressurser, og regional plan bør være fleksibel for at næringer kan etablere seg i områdene som er best egnet. Det er viktig for Nordland å opprettholde et variert bosettingsmønster med både fortetting i tettsteder/byer og muligheter for å bo grigrendt. Planen bør fokusere på hvordan man kan leve bærekraftig også i spredtbygde strøk, og hvordan infrastruktur kan videreutvikles for disse områdene. Bosettingsmønsteret i kommuner som Rødøy endrer seg svært sakte, og det bør planlegges som at bosettingsmønsteret i hovedsak er det samme gjennom hele planperioden.
- f) .....

Til metoder som er foreslått under «kunnskapsgrunnlag»: Generelt vil statistikk for små kommuner kunne gi usikre resultater på grunn av tilfeldigheter og enkeltindivider. I en kommune hvor det bygges 1-2 hus i året må man se langt tilbake i tid om man vil se et tydelig byggemønster.

De ni punktene som er listet opp som en del av statistikk og analysegrunnlaget baserer seg i stor grad på et sentrum, parker e.l. For Rødøys del har vi ikke et tydelig definert kommunesenter, men heller et naturlig «senter» per krets. Disse kretssentrene vil være et mer naturlig utgangspunkt for analysen enn et sentrum for kommunen som helhet.

Kommuneplanens samfunnsdel for Rødøy oversendes som bidrag til kunnskapsgrunnlaget.

Rødøy kommune, 09.10.2020

Kitt Grønningsæter

Rådmann

Kristian A. Moen

Prosjektleder

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy formannskap i møte på Gjerøy skole torsdag den 20. oktober 2020

Av 5 medlemmer var 5 tilstede (medregnet møtende varamedlemmer).

Sak 088/2020: NFK – PLANPROGRAM TIL REGIONAL PLAN FOR AREALFORVALTNING I NORDLAND - HØRING

Jf. saksutredning 19120

Rådmannens innstilling:

Rødøy kommune gir følgende uttalelse til planprogram til regional plan for arealforvaltning i Nordland: Svar av enkeltspørsmålene:

- a) Kommunen kan bidra i planprosessen gjennom forskjellige planforum som Forum for unge planleggere, og klimanettverk. Regionrådene kan være viktige medvirkningsparter, og vil være en god arena for politisk strategiutvikling på tvers av kommunegrenser. Viktige spørsmål om strategi kan sendes til kommunene fortløpende for innspill, men det bør settes av god tid for at det skal kunne behandles politisk. Fylkeskommunene bør også bruke kommuneplanene som grunnlag for sitt arbeid.
- b) Fremtidsscenariene kan være nyttig for å skape bevissthet om hvordan dagens strategier kan påvirke fremtiden. Det vil være nyttig bakgrunnsmateriale for medvirkningsarbeidet. Det kan være en fordel å forkorte rapporten for å gjøre den mer tilgjengelig, og for at flere skal lese den.
- c) Fokuset bør være å få en balanse for å oppnå helhetlig bærekraft. Planprogrammet har en oppsummering av utfordringene i Nordland per mål. Om det kan lages en trafikklysmoell for Nordland etter mal av figur 2 vil det kunne gi en indikasjon på hva det bør satses på.
- d) Nøkkeltallstabellen for Rødøy kommune sin arealprofil er svært mangelfull. Arealprofilene må kvalitetssikres om de skal bli nyttige.
- e) Rødøy kommune har stort areal og ikke et tydelig kommunesentrum. Vi har en sterkt desentralisert struktur, og ønsker at det skal være mulig å opprettholde strukturen også i fremtiden. God infrastruktur er viktig for bolyst og for næringslivet. Forutsigbar og pålitelig transport av folk og varer, og høyhastighets internett er forutsetninger for et moderne samfunn. Mye næring i Nordland er avhengig av naturrressurser, og regional plan bør være fleksibel for at næringer kan etablere seg i områdene som er best egnet. Det er viktig for Nordland å opprettholde et variert bosettingsmønster med både fortetting i tettsteder/byer og muligheter for å bo grigrendt. Planen bør fokusere på hvordan man kan leve bærekraftig også i spredtbygde strøk, og hvordan infrastruktur kan videreutvikles for disse områdene. Bosettingsmønsteret i kommuner som Rødøy endrer seg svært sakte, og det bør planlegges som at bosettingsmønsteret i hovedsak er det samme gjennom hele planperioden.
- f) .....

Til metoder som er foreslått under «kunnskapsgrunnlag»: Generelt vil statistikk for små kommuner kunne gi usikre resultater på grunn av tilfeldigheter og enkeltindivider. I en kommune hvor det bygges 1-2 hus i året må man se langt tilbake i tid om man vil se et tydelig byggemønster.

De ni punktene som er listet opp som en del av statistikk og analysegrunnlaget baserer seg i stor grad på et sentrum, parker e.l. For Rødøys del har vi ikke et tydelig

Utskrift av møteprotokoll

for Rødøy formannskap i møte på Gjerøy skole torsdag den 20. oktober 2020

Av 5 medlemmer var 5 tilstede (medregnet møtende varamedlemmer).

definert kommunesenter, men heller et naturlig «senter» per krets. Disse kretssentrene vil være et mer naturlig utgangspunkt for analysen enn et sentrum for kommunen som helhet.

Kommuneplanens samfunnsdel for Rødøy oversendes som bidrag til kunnskapsgrunnlaget.

Vedtak:

Som innstillingen. Enstemmig.

Rett utskrift

Rødøy kommune, formannskapskontoret den 21.10.2020

June Seljevoll, konsulent

Rødøy kommune
 Rådhuset

8185 VÅGAHOLMEN

Høring- planprogram for regional plan for arealpolitikk i Nordland

Fylkesrådet vedtok i FR sak 339 – 2019 høring av planprogram for arealpolitikk i Nordland. Planprogrammet er pålagt i plan- og bygningsloven, og en del av planprosessen til den regionale arealplanen. Dokumentet vil være tilgjengelig og åpent for alle. **Frist for innspill er 15. oktober 2020.**

Planprogrammet gir informasjon om hvordan den regionale planen skal utarbeides og hva den skal bygge på. Selve arealplanforslaget vil ha en egen medvirkningsprosess. I denne vil det være mulig å komme med innspill og merknader til de konkrete forholdene i plandokumentet. Plandokumentet vil på et senere tidspunkt også bli sendt på egen offentlig høring. Nå ønsker vi innspill og merknader til planprogrammet.

Planprogrammets oppgave er å redegjøre for innhold i planprosessen herunder opplegg for medvirkning, hvilken kunnskap planen skal bygge på og hvordan konsekvensutredningen skal gjennomføres.

Viktige spørsmål i denne omgangen for oss å få tilbakemeldinger på er:

- a) Gode innspill og ideer til medvirkningsopplegg er verdifulle. På hvilken måte ønsker og kan dere medvirke i planprosessen gitt en situasjon med begrensninger i reiser og møter?
- b) Det er utarbeidet framtidsscenarioer bygd på FNs bærekraftsmål. Vi ønsker innspill på metodikk for hvordan disse skal brukes både i den fylkeskommunale prosessen og i prosessopplegg for planer i kommunene.
- c) Hvilke av FNs bærekraftsmål mener dere at det skal legges mest vekt på i planarbeidet?
- d) Nasjonalt er det nå utarbeidet arealprofiler for kommunene. Hvordan bør vi i fylkeskommunen ta tak i disse? Disse finnes på [Arealprofiler](#) som felles kunnskapsgrunnlag for planlegging – bedre tilgang til arealstatistikk på [ssb.no](#)
- e) I hovedsak er det kommunene som er arealplanmyndighet, og det er de som har det overordnede ansvaret for arealutviklingen. Vedtatt arealpolitikk vil imidlertid være retningsgivende for kommunene. Der det ikke er samsvar mellom kommunal og regional arealpolitikk må løsninger finnes i egne prosesser. I denne sammenhengen vil det være viktig å høre hva dere mener er en tungtveiende regional politikk.

Adresse: Postmottak Tlf.: 75 65 05 00
 Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
 8048 Bodø

Kultur, miljø og folkehelse
 Dag Bastholm
 Tlf: 75 65 05 96/ 476 29993

Besøksadresse Prinsensgt. 100

- f) Det er også interessant med innspill som påpeker hva kommunene i samarbeid med fylkeskommunen og regional statsforvaltning kan gjøre for å oppnå bærekraft for større områder.

I innspill på planprogrammet vil vi be om at det oppgis e-postadresse og telefonnummer til en kontaktperson som vi kan bruke i det videre arbeidet, herunder deltagelse i digitale møter.

Eventuelle spørsmål om planprogrammet eller andre forhold knyttet til den regionale planen kan rettes til:

Dag Bastholm tlf. 97529993 eller epost dagbas@nfk.no.

Innspill sendes til post@nfk.no

Med vennlig hilsen

Katrine Erikstad
Seksjonsleder plan og miljø

Dag Bastholm
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Alstahaug kommune	Strandgata 52	8800	SANDNESSJØEN
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Avinor AS	Postboks 150	2061	GARDERMOEN
Ballangen Energi AS	Postboks 53	8546	BALLANGEN
Bane Nord Koppang	Postboks 4350	2308	HAMAR
Beiarn kommune	Moldjord	8110	MOLDJORD
Bindal kommune	Oldervikveien 5	7980	TERRÅK
Bodø Energi AS	Postboks 1410	8002	BODØ
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Bø kommune	Veaveien 50	8475	STRAUMSJØEN
Den Norske Turistforening	Youngstorget 1	0181	OSLO
Dragefossen AS	Postboks 20	8251	ROGNAN
Dønna kommune	Krunhaugen 1	8820	DØNNA
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Fiskerlaget Nord	Postboks 59	9251	TROMSØ
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Flakstad kommune	.	8380	RAMBERG

Hovedmottakere:

Framtiden i Våre Hender Bodø	Postboks 545	8001	BODØ
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Glomfjord Hydrogen AS	Glomfjord Industripark	8160	GLOMFJORD
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Hamarøy kommune	Marie Hamsuns vei 3	8294	HAMARØY
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Helgeland friluftsråd			
Helgeland Kraft AS	Postboks 702	8654	MOSJØEN
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Herøy kommune	Silvalveien 1	8850	Herøy
Leirfjord kommune	Skoledalsveien 39	8890	Leirfjord
LO i Nordland			
Lofoten Friluftsråd	Storeidøya 87	8370	LEKNES
Lofotkraft AS	Postboks 800	8305	SVOLVÆR
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	LØDINGEN
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	Ørnes
Midtre Hålogaland Friluftsråd	Kongens gate 45	8514	NARVIK
Miljøagentenes Fylkeslag i Nordland	Mariboës gate 8	0183	OSLO
Miljøstiftelsen Bellona	Vulkan 11	0178	OSLO
Mo Industripark AS	Postboks 500	8601	MO I RANA
Moskenes kommune	Rådhuset	8390	REINE
Narvik kommune	Postboks 64	8501	NARVIK
Natur og Ungdom	Postboks 4783 Sofienberg	0506	OSLO
Naturvernforbundet Nordland			
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
NHO Nordland	Sandgata 5A	8006	BODØ
Nord Universitet	Postboks 1490	8049	BODØ
Nordkraft AS	Postboks 55	8501	NARVIK
Nordlandsforskning AS	Postboks 1490	8049	BODØ
Nordlandssykehuset Hf	Postboks 1480	8092	BODØ
Norges Bondelag Avd Nordland Bondelag	Postboks 383	8001	BODØ
Norges Jeger og Fiskerforbund	Postboks 94	1378	NESBRU
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Norges Kystfiskarlag Avd Bø	c/o Stig Pedersen	8470	BØ I VESTERÅLEN
Norges Miljøvernforbund	Postboks 593	5806	BERGEN
Norsk Bergindustri	Postboks 7072 Majorstua	0306	OSLO
Polarkraft			
Polarsirkelen friluftsråd			
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Rødøy kommune	Rådhuset	8185	VÅGAHOLMEN
Røst kommune	Rådhuset	8064	RØST
Sabima	Mariboës gate 8	0183	OSLO
Saltdal kommune	Kirkegata 23	8250	ROGNAN

Hovedmottakere:

Salten friluftsråd			
Salten Kraftsamband AS	Postboks 606	8205	FAUSKE
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstua	0305	OSLO
småbrukarlaget			
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Statskog Sf	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Steigen kommune	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Stiftelse Wwf Verdens Naturfond	Postboks 6784 St Olavs Plass	0130	OSLO
Sømna kommune	Kystveien 84A	8920	SØMNA
Sørfold kommune	RÅDHUSET	8226	STRAUMEN
Troms og Finnmark fylkeskommune	Postbok 6600	9296	TROMSØ
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus	7735	STEINKJER
UiT Narvik			
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Rørøyveien 10	8980	VEGA
Vesterålen friluftsråd			
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Kommunehuset	8976	VEVELSTAD
Værøy kommune	Sørland 33	8063	VÆRØY
Vågan kommune	Postboks 802	8305	SVOLVÆR
Øksnes kommune	Storgata 27	8430	MYRE

Vedlegg:

planprogram 11.11

DokID
1432217

Planprogram til Regional plan for arealforvaltning i Nordland

Mannen fra havet av Kjell Erik Killi Olsen

Til høring

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Bakgrunn	3
3. Formålet med planarbeidet	4
4. FNs 17 bærekraftsmål	4
5. Nasjonale føringer	9
6. Utfordringene i Nordland	10
7. Planens virkning.....	11
8. Metodisk tilnærming	12
9. Kunnskapsgrunnlaget	13
10. Mål for planprosessen	14
11. Konsekvensutredning av planforslaget	14
12. Opplagg for medvirkning	15
13. Framdrift og prosessplan	16
14. Organiseringen av arbeidet	18

1. Innledning

Regional planlegging skal stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen. Fylkestinget er planmyndighet for regionale planer og vedtok i FT-sak 156/2018 oppstart av regional plan for arealforvaltning, som er forankret i "Regional planstrategi for Nordland 2016-2020".

Nordland har en variert og unik natur med blant annet en fjerdedel av kystlinjen i landet og ressursrike havområder rett utenfor. Ansvarer som er knyttet til forvaltningen av disse områdene er stort og må gi fremtidige generasjoner de samme muligheter som vi har. Fylket er også rikt på en rekke andre verdier som er knyttet til så vel sosiale fellesskap i byer og tettsteder, kulturaktiviteter, mineraler, kulturminner, naturverdier og særegent landskap. Disse skal også forvaltes i et langsiktig perspektiv og med respekt for deres egenverdi.

Den regional planlegging er et verktøy for å gi strategisk retning til samfunnsutviklingen i hele fylket. Gjennom planleggingen mobiliseres aktører og offentlig innsats samordnes med sikte på utvikling av fylket. Statlige aktører er forpliktet til å delta i arbeidet med regionale planer, og skal legge planene til grunn for egen planlegging og virksomhet.

En bærekraftig regional arealpolitikk som følges opp av statlige etater og kommunene, vil bidra til en utvikling som sikrer befolkningen gode sosiale liv bygd på en økonomisk utvikling uten at framtidige generasjoners muligheter reduseres. I tillegg sikrer den forutsigbarhet for investeringer og framtidsmuligheter for næringslivet.

Planprogrammet er en oppskrift for planarbeidet og gjør rede for formålet med planarbeidet. Det forteller om framdrift og milepæler i planprosessen, hvilken kunnskap som legges til grunn og hvilket medvirkningsopplegg som skal skje. Ikke minst redegjøre planprogrammet for de spørsmål planen tar sikte på å løse.

Høringen av dette planprogrammet er opptakten til planarbeidet, og skal bidra til at den endelige planen har de nødvendige verktøy for å løse de spørsmål planen tar opp og de mål som fastsettes. Til høring av planprogrammet er det ønskelig med innspill på:

- Er det tema eller utredninger som bør være med?
- Innspill til kunnskapsgrunnlag med forslag til metoder for innhenting av kunnskap, herunder hvilke tema bør inngå i et arealregnskap
- Er det mangler i det foreslåtte programmet for utredninger av konsekvenser for miljø og samfunn av planen?
- Forslag til andre opplegg og metoder for medvirkning

2. Bakgrunn

Gjeldende regionale arealpolitikken i Nordland ble fastsatt ved vedtaket av Fylkesplan 2013-2025. Siden 2013 har det skjedd vesentlige politiske kursendringer. Det er nå en større oppmerksomhet rettet mot miljøutfordringer og klimatilpasning. Det er også vedtatt planer og strategier i Fylkestinget som har arealmessige føringer, men som har lagt opp til at arealpolitikken skal avklares sammen med andre arealinteresser. Ikke minst er det et større fokus på FNs bærekraftsmål som setter mål for økonomisk, sosial og økologisk bærekraftig utvikling.

Hensikten med arealplanleggingen er ifølge loven å legge til rette for en bærekraftig utvikling og gi grunnlag for samordnede vedtak om bruk og vern av ressurser. I tillegg til sosial og økonomisk utvikling er blant annet folkehelse og samfunnssikkerhet viktige hensyn som skal ivaretas i planleggingen. Dermed er arealforvaltningen i sterkere grad blitt et redskap for den generelle og brede samfunnsutviklingen.

Virkeområdet for planen vil være i henhold til plan- og bygningsloven hele fylket, herunder vassdrag og sjøområder ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene.

3. Formålet med planarbeidet

God arealforvaltning må bygge på langsiktighet og forutsigbarhet. Sentralt i dette bildet står behovet for en bærekraftig utvikling som balanserer mange ulike hensyn. Ikke minst skal den balansere mellom utviklingsretninger bygd på klima og miljømessige, sosiale, økonomiske og forhold.

Regional plan for arealbruk har flere hensikter. Først og fremst skal planprosessen revidere og oppdatere eksisterende arealpolitikk i Nordland. Det vil si at fylkesplanens arealpolitiske retningslinjer og de regionale planbestemmelsene skal gjennomgås med sikte på endinger som har skjedd i politikk og behov siden vedtak i 2013.

Den regionale planen for arealforvaltning skal også utarbeide arealpolitikk for andre regionale planer:

Regional plan for landbruk,

Regional plan for by og regionsenterpolitikk,

Regional plan for vannregionen Nordland og Jan Mayen og

Regional plan for høstbart vilt og innlandsfiske.

Det er også en intensjon at arealpolitiske føringer fra andre pågående planprosesser, Regional plan for kulturminner og Regional plan for miljø og klima, skal innarbeides.

Regjeringen har i *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023* påpekt at FNs [bærekraftsmål](#) skal legges til grunn for samfunns- og arealplanleggingen:

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen

4. FNs 17 bærekraftsmål

FNs bærekrafts mål er et verktøy for i fellesskap å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene er en FN-avtale som ikke er juridisk bindende. Norge har vært med på å vedta de, og det påligger nasjonen et ansvar å

implementere og jobbe for å realisere bærekraftsmålene innen 2030. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

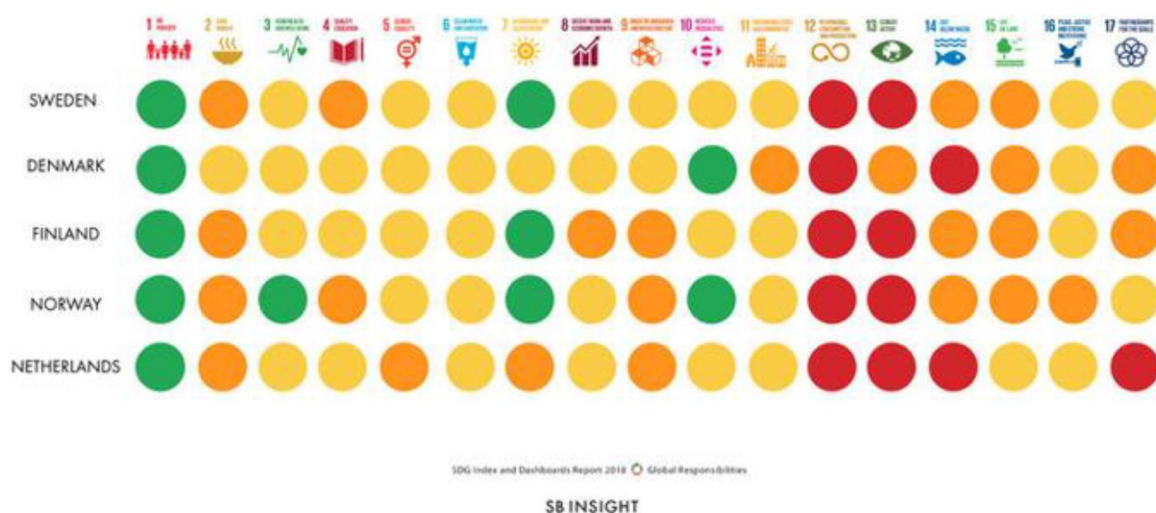
Figur 1 FNs 17 bærekraftsmål

Målene tar opp de tre dimensjonene for bærekraftig utvikling – den klima og miljømessige, den sosiale og den økonomiske. Figuren over viser at det er en gjensidig avhengighet mellom målene. En økonomisk bærekraft uten hensyn til klima og miljø eller sosial bærekraftig utvikling vil ikke på sikt skape bærekraftig økonomisk vekst. Alle de tre dimensjonene for bærekraftig utvikling må oppfylles for å kunne oppnå målene for nasjonalt og internasjonalt samarbeid.

Bærekraftsmålene er et internasjonalt verktøy som må følges opp på alle nivå. Fylkeskommunen må med bakgrunn i sin rolle, som strategisk utvikler og samordner av nasjonal og lokal politikk, være en pådriver for at bærekraftsmålene tas i bruk i regionen. Regional politikk for arealforvaltning som bygger på målene må ha en god forankring og legitimitet i kommunene. Dette setter krav til prosessen.

Til sammen er det 169 delmål som følger opp de 17 målene. Enkelte av målene kan synes overflødige for oss. Imidlertid har alle målene et eller flere delmål som også gjør de aktuelle for oss i Nordland. Det kan imidlertid være behov for en omformulering slik at de bedre tilpasses vår regionale sammenheng.

Selv om de skandinaviske landene har kommet langt og oppfylder FNs bærekraftsmål på mange områder, er det mål hvor vi har spesielle utfordringer. Dette er synliggjort i figuren under.

Figur 2 Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network - 2018 (image edited by SB Insight)

Figuren over viser at det for de skandinaviske landene er muligheter for forbedring for de målene som angår klima og miljø. Målene vi bør ta tak i er: 12 - Bærekraftig forbruk og produksjon, 13 - Klimatilpasning, 14 - Livet i vannet og 15 - Livet på land.

Samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er i denne sammenheng et viktig verktøy. Denne planleggingsmetodikken må følges opp med fokus på kvalitet i de bygde omgivelsene og innsats for inkludering og likeverdige levekår.

Arealplanleggingen og forvaltningen av arealer er et viktig verktøy for en god samfunnsutvikling. Bærekraftsmålene er utarbeidet for en global sammenheng. Enkelte mål må nok omskrives litt for å gjøres bedre rettet mot situasjonen i Nordland. De sentrale bærekraftsmålene knyttet til arealforvaltning er:

Figur 3 Sentrale bærekraftsmål i planarbeidet

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

God helse – Til dette målet er det blant annet knyttet delmål som omhandler tuberkulose og selvmord. Nordland har som resten av landet et behov for å arbeide med selvmordsproblematikk. Imidlertid er det overordnede helsebildet for oss knyttet til livsstilssykdommer hvor den gode medisinen for å redusere helseplager er mer fysisk aktivitet og et sundere kosthold. Etablering av gang- og sykkelveger er gode tiltak for å forebygge livsstilssykdommer.

Rent vann og gode sanitærforhold har delmål som angår reduksjon av forurensning, vannforvaltning og styrking av lokalbefolkningens mulighet til å delta i forvaltningen av vann- og sanitærforvaltningen. Mål 6 angår også gjenoppretting av vannrelaterte økosystemer.

Godt drikkevann er viktig for god helse og behovet til næringsmiddelindustrien. Nødvendig sikring kan skje ved god arealforvaltning basert på bruk av verktøy i plan- og bygningsloven.

Nordland er netto eksportør av ren fornybar energi. Målet omhandler også tilgang. Også i Nordland er det områder hvor kapasitet og sikkerhet i ledningsnettene kan økes. Mulighetene for god tilgang til en overkommelig pris av fornybar kraft fra fylket er viktig for samfunnsutviklingen også i andre deler av landet.

Fornybar energi til en overkommelig pris er nødvendig for å løse en rekke utfordringer knyttet til de andre målene. Det kan dreie seg om jobber, sikkerhet, klimaendringer, matproduksjon eller muligheter for økt verdiskaping.

Nordland er et langstrakt fylke med behov for god fysisk infrastruktur i veier, jernbane, ferge- og båtforbindelser samt digitale løsninger. Nødvendig utvikling av lokalsamfunnene langs kysten og på øyene krever betydelig økonomiske midler til infrastruktur. Som stor råvareprodusent er forbindelsene til eksportmarkedene avgjørende for verdiskapingen og lokalsamfunnsutviklingen.

Bærekraftsmål 11 om Bærekraftige byer og lokalsamfunn uttrykker "Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige". Dette målet er et av de mest sentrale i arealforvaltningen. Det er i byer og lokalsamfunn ressurser er samlet, og en stadig økende andel av oss bor og oppholder seg i byer og tettsteder, og det er her de fleste arealmessige endringene skjer. Til dette målet er det knytte delmål om god medvirkning i planleggingen. Målet omhandler også å støtte sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder, omland og spredtbygde områder gjennom regionale utviklingsplaner.

Delmålene for dette bærekraftsmålet tar blant annet opp at det skal gjennomføre det tiårige handlingsprogram for bærekraftig forbruk og produksjon. Dette følges opp i Nordland gjennom utarbeiding av regional plan for klima og miljø. Det andre delmålet tar opp at vi innen 2030 skal oppnå en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser. Begge disse temaene er svært relevante for arealforvaltningen

Stoppe klimaendringene - "Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem" Delmål 13.2 uttrykker «Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå. Det arbeides i fylkeskommunen og i kommunene med klima- og miljøplaner som skal bidra til å redusere utslipp som skaper klimaendringer. Arealforvaltning er et viktig verktøy for å redusere transportbehov og å legge til rette for at tiltak som styrker samfunnets motstandskraft.

Liv under vann - "Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling". Nordland har gjennom alle år vært svært avhengig av livet i havet. Forvaltning av havets og elvenes ressurser er avgjørende for verdiskapingen og bosettingen i fylket. Fylket har også en fjerdedel av landets kystlinje. Forvaltningen av denne har betydning for livet i sjøen.

Delmålene peker på at det må arbeides med å motvirke skadevirkninger, styrke systemenes motstandsevne og iverksette gjenopprettende tiltak for å gjøre havene sunne og produktive.

Rike korallrev langs kysten gjør det viktig å begrense og håndtere konsekvensene av havforsuring. Vern er et av virkemidlene som må vurderes brukt. Norge har i dag vernet 1% av sjøarealene. Bærekraftsmålet oppfordrer til en målsetting om vern av 10% av havarealet.

Bærekraftsmål 15 uttrykker: "Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold"

Innarbeiding av prinsipper om økosystemer og biologisk mangfold i nasjonale og lokale planleggings- og utviklingsprosesser er et av verktøyene det pekes på i delmålene. I Nordland med store fjellområder er forvaltningen av disse viktig for å yte viktige bidrag til en bærekraftig utvikling.

Samarbeid mellom offentlige, private og frivillige organisasjoner er nødvendig for å oppnå bærekraftig utvikling. Utviklingen av nordlandssamfunnet er et felles anliggende for alle som virker i fylket. Arealplanleggingen i særdeleshet er avhengig av god samhandling og utstrakte prosesser for å oppnå vedtatte mål. Fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler og tilrettelegger må brukes.

5. Nasjonale føringer

I de gjeldene nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging er klimaendringene og omstilling til et lavutslippssamfunn tatt opp:

Fylkeskommunene og kommunene vektlegger arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser, inkludert utslipp fra arealbruksendringer, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser brukes i planleggingen.

Fylkeskommunene og kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Risiko- og sårbarhetsanalyser legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen

Regjeringen uttrykker i dette dokumentet at vi står ovenfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Spesifikke forventninger til planleggingen er blant annet:

- Fylkeskommunene vurderer bruk av gjensidig forpliktende avtaler for å styrke oppfølgingen av de regionale planene.
- Fylkeskommunene og kommunene baserer samfunns- og arealplanleggingen på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse.
- Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner. Planene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekk i transportsystemet

Figur 4 Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging

De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy.

Kommunene utarbeider arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legger disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel.

6. Utfordringene i Nordland

God arealforvaltning er et sentralt verktøy i arbeidet for at nordlandssamfunnet utvikler styrke for å møte fremtidens utfordringer. Disse vil bli mer inngående drøftet i kunnskapsgrunnlaget til den regionale planstrategien som skal utarbeides. En god kobling opp mot det arbeidet vil være sentralt for å utvikle en arealpolitikk som er tilpasset utfordringene i Nordland.

En viktig oppgave i utviklingen av nordlandssamfunnet er å bygge motstandskraft mot effekter av fremtidens klima. Andre utfordringer nordlandssamfunnet står overfor er endringer i befolkningsstrukturen med fraflytting og en stadig økende andel eldre. Samtidig har Nordland i alle år vært et råvareproduserende fylke som er avhengig av god kommunikasjon til omverden.

Fraflyttingen fra de mange små utkantkommunene bidrar til en utarming av kommunenes viktigste ressurs. Mange kommuner opplever også strammere økonomi, og dermed også mindre ressurser til tjenester for befolkningen og planlegging for et bedre samfunn. Redusert planlegging svekker styring av utviklingen og beredskap for å møte framtidige behov til beste for lokalsamfunnet.

Foto 1 Street art Bodø, foto DB

Eksisterende arealpolitikk har i noen grad fokus på samordnet areal-, transport- og boligplanlegging. Den gir imidlertid ingen tydelig retning, og bør i den kommende planprosessen få stor oppmerksomhet sammen med klimaendringer jfr. kap. 8.6 i dagens arealpolitikk. På samme måte vil også andre tiltak som bidrar til utvikling av samfunnet, akvakultur, uttak av mineraler og løsmasser, infrastruktur for et bærekraftig reiseliv, veibygging og etablering av ulike byggerier være inngrep hvor det må gjøres avveininger mellom bruk og vern. Summen av slike valg bør dokumenteres på et målbart vis for å kunne gi en evaluering om utviklingen går i ønsket retning. Utviklingen av en hensiktsmessig arealregnskap er nødvendig.

Nordland fylkeskommune har en samarbeidsavtale med Sametinget. Denne ble godkjent av fylkestinget i FT-sak 154/2018. I avtalen er det blant annet tatt opp reindriftens betydning og behov for beskyttelse av arealer:

- Partene er enige om å arbeide aktivt for å redusere antall reinpåkjørslar på Nordlandsbanen. Etter modell fra Troms fylkeskommune vil Nordland fylkeskommune vurdere et arbeid for en regional plan for reindrift og invitere Fylkesmannen i Nordland med på et slikt arbeid.
- Partene er enige om at arealvernet for reindriften må sikres. Reindriften er utsatt for press fra mange hold og har derfor et spesielt behov for vern av sine beiteområder. Reindriftens arealinteresser må ivaretas gjennom gode arealplanprosesser.

Foto 2 Reindrift. Foto Fylkesmannen i Nordland

7. Planens virkning

Regionale planer skal gi rammene for en politikk som skal ivareta og utvikle verdier i fylket. Dette er økonomiske, sosiale og fysiske verdier. Regionale planer er imidlertid ikke juridisk bindende, men de gir uttrykk for en regional politikk som kommuner og statlige organ skal ta hensyn til i sin planlegging og enkeltsaksbehandling.

Denne planen vil bli utarbeidet i henhold til plan- og bygningsloven. I loven er det presisert at når ikke annet er bestemt, gjelder loven for hele landet, herunder vassdrag. Den gjelder også i sjøområder ut til én nautisk mil utenfor grunnlinjene.

Den regionale planen for arealforvaltning vil bestå av målsettinger, arealpolitiske retningslinjer og regionale planbestemmelser vil bli vurdert. Samlet vil dette være uttrykk for en regional politikk og interesser som blant annet kan være grunnlag for innsigelser der lokal politikk strider mot viktige nasjonale og regionale interesser.

Foto 3 Henningsvær, Foto DB

I planarbeidet vil det også bli vurdert om det skal utarbeides avtaler. Avtaler kan være hensiktsmessige verktøy spesielt knyttet opp mot gjennomføringen av planens handlingsprogram.

Planbestemmelser

Til denne planen er det aktuelt å vurdere utarbeiding av regionale planbestemmelser. Regionale planbestemmelser er det eneste verktøyet i den regionale planleggingen som er juridisk bindende, og de har en gitt gyldighetsperiode. Dette innebærer at der stat eller kommuner ønsker å fremme planforslag eller tiltak som er i strid med bestemmelse, så må det søkes om fritak. I Nordland er dette søknader som i dag må ha godkjenning av fylkestinget.

I planarbeidet vil det bli vurdert å utarbeide nye planbestemmelser for kulturminner innen tema som ikke er omfattet av lovverket og hvor det er store regionale interesser. Aktuell tematikk er for bruk av metallsøkere og for kulturminner fra den andre verdenskrig.

I eksisterende arealpolitikk er det en regional planbestemmelse om etablering av kjøpesentra utenfor byer og regionsentra. Denne skal som del av planarbeidet gjennomgå med bakgrunn i de erfaringer som er høstet.

8. Metodisk tilnærming

I planarbeidet vil det være hensiktsmessig å legge til grunn en tilnærming som tar tak i utfordringsbildet i fylket på en strukturert måte, og hvor virkemidler for arealplanleggingen slik de er gitt i plan - og bygningsloven tas i bruk.

En god ramme for arealforvaltningen bør bygge på en omforent arealstrategi som kan si noe om mål og hvor og hvordan utviklingen i fylket skal skje. Regional politikk kan imidlertid avvike fra lokale interesser, men må være kjent og akseptert i kommunene som arealplanmyndighet. Denne må blant annet bygge på de føringer som framkommer av vedtatte regionale planer; by- og regionsenterpolitikk og

Foto 4 Laksforsen i Vefsna, foto DB

landbruk og prinsippene i samordnet bolig, areal og transportplanlegging. Sammen med overordnede prinsipper for god planlegging og forsterking av samfunnets motstandskraft mot forventede endringer i klimaet. Dette vil være det overordnede rammeverket for arbeidet.

Utviklingen av nordlandssamfunnet er tuftet på en strategisk og målrettet utvikling av verdiskaping og by- og lokalsamfunn. I fylkeskommunens arbeid med *Smart spesialisering* er det besluttet å satse på reiseliv, blå sektor og industri. Det er i byene og tettstedene de fleste arealmessige endringer skjer. Det er også her de fleste bor i dag og vil bo i framtiden. Dette er steder som også er viktige for tilflytting og redusering av fraflyttingen fra fylket. Utviklingen av disse er vesentlig for nordlandssamfunnet.

9. Kunnskapsgrunnlaget

Arbeidet skal også bygge på utvalgte arealanalyser for å avdekke om pågående utviklingsretning er ønskelig og i samsvar med de målene en setter seg for arealbruken. For at kunnskapsgrunnlaget skal være relevant i fylket, må det bygge på innspill som framkommer i høringen av dette planprogrammet.

Nordland er et fylke hvor samfunnsutviklingen er sterkt knyttet til natur- og kulturverdier. Det vil også i fremtiden være det grunnlaget som vil være en vesentlig del av forutsetningen for utvikling. Uten en bærekraftig utvikling av dette grunnlaget vil den samfunnsmessige og økonomiske utviklingen bli vanskelig.

Deler av kunnskapsgrunnlaget vil bestå av den statistikk og de analyser som vil bli utarbeidet i forbindelse med det regionale planstrategiarbeidet. I tillegg bør det bestå av spesifikk arealstatistikk og analyser basert på GIS verktøy.

Foto 5 Petter Dass museet Alstahaug. Foto DB

Dette statistikk og analysegrunnlaget kan blant annet bestå av:

- 1) Andel av handel i sentrum, gjerne i en tidsserie. (Der sentrum ikke er definert i kommunal plan kan en radius på 500 meter fra byens eller stedets torg være hensiktsmessig å bruke).
- 2) Utvikling av befolkningstetthet i sentrum
- 3) Andel av befolkningen som bor mindre enn 500 meter fra offentlig grøntområde
- 4) Antallet personer pr. arealenhet regulert grøntområde
- 5) Avstand fra sentrum, stedets torg, til videregående skole.
- 6) Utvikling av grøntområdene (daa) de siste årene.
- 7) Antall dekar tillatt nedbygd matjord pr. år
- 8) Lokalisering av offentlige kontorer og institusjoner.
- 9) Basert på landskapskartleggingen som er gjort for fylket skal størrelsen på utvalgte inngrepsfrie områder følges opp med gitte tidsintervaller.

I tillegg til dette faktagrunnlaget er det satt i gang et arbeid med utarbeiding av scenarier for utvikling av nordlandssamfunnet basert på FNs bærekraftsmål.

Det er fem ulike utviklingsretninger:

- I. Null-alternativet, som skal fortelle om hva som skjer hvis det ikke gjøres endringer
- II. Alternativ 1, Hva blir den forventede utviklingen hvis økonomien har hovedfokus
- III. Alternativ 2, Hva blir den forventede utviklingen hvis sosial bærekraft har hovedfokus.

Foto 6 Landegode Foto DB

- IV. Alternativ 3, Hva blir den forventede utviklingen hvis hovedfokuset er bærekraftig utvikling av natur og miljø.
- V. Alternativ 4, Hva skjer arealmessig i en ønsket utvikling

FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for politikken i planen. Til de 17 målene er det utarbeidet i alt 169 delmål. Ikke alle disse er like aktuelle for arealpolitikken i Nordland. Som en del av kunnskapsgrunnlaget må disse 169 delmålene gjennomgås med sikte på å utpeke de mest relevante, og knyttes de til indikatorer som kan være enkle i bruk. Sammen med GIS analysene vil dette være grunnlaget for oppfølgingen av utviklingen.

Det tas sikte på at dette vil være noe av grunnlaget for den årlige rapporteringen av planen til fylkestinget.

10. Mål for planprosessen

Intensjonen med målene er at de skal være referansepunkt i hele planprosessen. Utarbeiding av mål, planretningslinjer og eventuelt planbestemmelser må veies opp og ses i forhold til prosessmålene.

Det vil i planprosessen bli utviklet egne mål for arealdisponeringen i fylket. Disse må legges til grunn for og må følges opp av nasjonale, andre regionale og lokale myndigheter. Kommunenes rolle som arealplanmyndighet blir spesielt viktig.

Prosessmål

Mål 1: Planprosess skal være åpen og inkluderende og bidra til en kunnskapsbasert arealpolitikk. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for og brukes aktivt i planprosessen.

Mål 2: Den regionale planprosessen skal legge opp til god og bred medvirkning som bidrar til eierskap til vedtatt plan.

Mål 3 Planprosessen skal legge den skisserte metodiske tilnærmingen til grunn for organisering og disposisjon av plandokumentet.

11. Konsekvensutredning av planforslaget

Konsekvensutredninger (KU) skal utarbeides for planer som vil ha arealmessige føringer. Regional plan for arealforvaltning i Nordland vil oppfylle dette kravet, og utarbeiding av KU er nødvendig og innholdet og prosess er gitt i pbl [§14](#). I loven påpekes at KU-en skal inneholde en beskrivelse av de berørte områdene og de problemstillingene som anses som viktige for miljø og samfunn. Planprogrammet skal også gi informasjon om hvilke metoder

som er tenkt benyttet. Konsekvensutredning av en regional plan må nødvendigvis tilpasses da bestemmelsen i hovedsak er formulert for å være dekkende for detaljerte tiltak og planer.

KU av regionale planer følger av KU-forskriften §6a. KU-en skal redegjøre for virkningen av planen på et overordnet nivå. KU-en skal følge plandokumentene for å opplyse om planens virkning og dermed gi et bedre beslutningsgrunnlag.

KU-en skal beskrive et null-alternativ hvor dagens situasjon for samfunn, miljø og naturverdier beskrives. Dagens situasjon vil bygge på eksisterende regional arealpolitikk. Null-alternativet må beskrive hvordan denne situasjon forventes utviklet dersom planforslaget ikke gjennomføres.

Utredning av konsekvensene skal også gjøres for forventede virkninger av eventuelle ulike alternativer av planforslaget. Den regionale planen for arealforvaltning vil ha som bakteppe FNs bærekraftsmål. Effektene for miljø, klima og samfunn bør derfor ses i forhold til måloppnåelse for spesielt bærekraftsmålene 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 14 og 15 i tillegg til nasjonale og regionale mål for en bærekraftig utvikling av miljø og samfunn.

Kunnskapen som vil bli benyttet i utredninger av konsekvensene vil ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Eventuell manglende kunnskap vil bli innhentet gjennom egne tematiske utredninger

12. Opplegg for medvirkning

Regional plan for arealpolitikk skal legges til grunn for både statlige myndigheter og kommunene i plan- og enkeltsaksbehandling. Medvirkningsprosessen må derfor åpne for at disse kan påvirke og delta aktivt i planarbeidet.

Sammen med de store naturinngrepene står mange av de store arealbrukskonfliktene i de 10 største byene. På grunn av omfanget i saker er det viktig at representasjon fra disse 10 kommunene er inkludert i prosessen. Dette kan skje ved egne prosesser og ved deltagelse via digitale kanaler.

Et godt eierskap til innholdet vil kreve medvirkningsprosesser med kommunene. Det anses som spesielt viktig å ha en god prosess og kontakt med de største kommunene som vil bli mest berørt av planens innhold. Deltagelse og medvirkning allerede i utformingen av plandokumentene blir derfor viktig sammen med formelle merknader i forbindelse med høring og offentlig ettersyn.

I regional plan for by- og regionsenterpolitikk er det lagt opp til at de største kommune skal ta et meransvar i sine regioner. I denne planprosessen legges dette også til grunn. I tillegg vil omlandskommunene til disse stedene også bli gitt anledning til direkte medvirkning i planprosessen gjennom egne arbeidsseminarer i regionsentrene. I Nordland vil en slik prosess

være arbeidskrevende på grunn av geografien. Det anses likevel som hensiktsmessig for eierskapet til vedtatt plan med en omfattende medvirkningsprosess i utarbeidingsfasen.

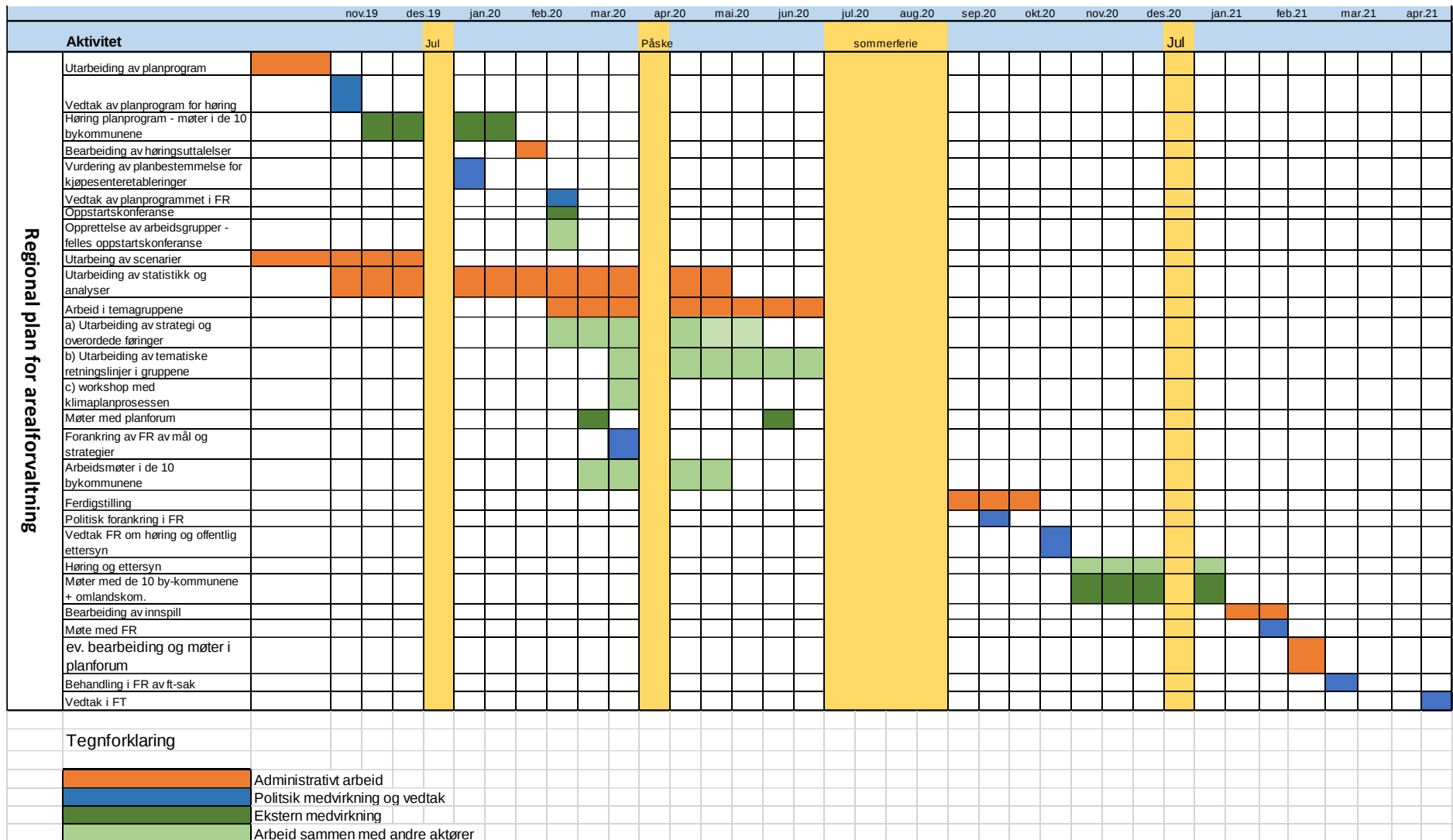
Planen skal også legges til grunn for nasjonale og regionale statlige organer. Disse er representert i Planforum, og vil gjennom dette organet bli invitert med i prosesser. I tillegg vil de inviteres inn i de ulike temagruppene.

13. Framdrift og prosessplan

Det er for tiden på gang flere ulike plan- og strategi prosesser. Framdriften i alle disse bør være godt koordinert med denne prosessen. Oppstart av arbeidet med kunnskapsgrunnlaget til regional planstrategi er særs viktig da dette også skal være godt fundert i FNs bærekraftsmål. Det er imidlertid spesielle utfordringer med samordning opp mot regional plan for vannforvaltning som går etter sitt eget løp bestemt av nasjonale myndigheter.

Utarbeidingen av arealpolitikk for de andre temaplanene vil skje i prosesser som gir innspill til dette planarbeidet.

Framdriften som er satt opp under kan bli noe forskjøvet da arbeidet vil bli samordnet med prosessen for den regionale planstrategien. Et godt kunnskapsgrunnlag og strategier for utviklingen av fylket vil være sentrale virkemidler i arealplanarbeidet.

14. Organiseringen av arbeidet

Fylkestinget er planmyndigheten i Nordland fylkeskommune. De har vedtatt oppstart av planarbeidet i egen sak, og de skal vedta plandokumentene etter at det har vært på høring. Dette planprogrammet er en del av planprosessen hvor ansvaret er delegert til fylkesrådet.

Organiseringen av arbeidet vil bli bygd opp av temagrupper som vil bestå av både representanter fra fylkesmann og regional stat. Også de 10 største kommunene vil bli tilbudt plass. Mandatet til hver av disse gruppene vil være å utarbeide et forslag til målsettinger, arealpolitiske retningslinjer og eventuelt planbestemmelser for sitt tematiske område. Mandatet vil videre være å levere en vurdering av hvordan dette forslaget vil påvirke økonomisk, sosial og økologisk bærekraftig utvikling med utgangspunkt i FNs bærekraftsmål.

Planforum som består av fylkeskommunen og representanter fra regional stat vil bli brukt som en referanse. Diskusjonene som angår alle sektorinteressene vil samlet også skje i dette forum. Representanter som deltar forventes å informere i sine respektive institusjoner om de problemstillinger som tas opp i temagruppene.

